

VRAGEN WEBINARREEKS ROBUUSTE WATERSYSTEMEN | WATEROVERLAST

1 VRAAG VOOR FRANS

Wordt wateroverlast gezien als een te hoge hoeveelheid aan water? Mijn vraag is echter, hoe kijkt men tegen een tekort aan water, wat ook onder de term wateroverlast valt?

Inderdaad gaat het over een teveel aan water op het maaiveld, en wel zoveel dat men er overlast en schade van ondervindt. Een volle sloot is dus niet erg, maar 10 cm. water op de weg is wateroverlast en 5 cm. water in huis na een extreme regenbui wordt ook gezien als wateroverlast.

Een tekort aan water wordt niet gezien als 'wateroverlast', maar als droogte. Wellicht moet je dan spreken over wateronderlast als daardoor hinder of schade ontstaat. Die term ken ik echter alleen uit het grondwaterbeheer. Daar spreekt men van 'grondwateronderlast' als de grondwaterstanden in droge perioden te diep staan en bijvoorbeeld houten paalfunderingen droog komen te staan.

2 VRAGEN VOOR KARIN

Heb je ook met de Overheid gesproken over hun verantwoordelijkheden?

Ik heb gemeentelijke en waterschap beleidsmakers van de case studie locaties geïnterviewd over hoe in hun ogen verantwoordelijkheid voor adaptatie en schadebeperking is verdeeld.

Hoe ziet de Overheid dit thema en uit welke beleidstukken blijkt de afbakening van de verantwoordelijkheid van de Overheid (als die er zijn)?

Ik vind dit een erg interessante vraag. Het verdiepen in overheidsperspectieven was helaas geen onderdeel van mijn huidige onderzoek. Als vervolgonderzoek zou ik dan ook graag de perspectieven van overheden duidelijker kunnen vormgeven. Mijn uitspraken in de presentatie over handelen van overheden zijn gebaseerd op de interviews die ik heb gedaan met beleidsmakers van de drie Nederlandse case study locaties in mijn onderzoek (Dordrecht, Venlo en Zwolle). In mijn ogen is dit onvoldoende om nu concrete uitspraken te kunnen doen over de afbakening van verantwoordelijkheden door overheden.

Hoe begin je eraan om de verwachtingspatronen van burgers (en Overheid) op elkaar af te stellen?

In mijn ogen zou een overheid de eerste stappen kunnen zetten door open te zijn over welke verantwoordelijkheden zij op zich nemen en dat vereist dat ze allereerst vaststellen wat die verantwoordelijkheden inhouden. Wanneer bekend is wat de overheden als verantwoordelijkheden nemen, kunnen er openlijk en publiek discussies gevoerd worden over de 'leegtes' in verantwoordelijkheidsverdeling die overblijven.

Je stelde dat de Overheid met een subsidie maar een kleine groep bereikt. Hoe komt dat?

Op basis van mijn onderzoek in Engeland kan ik hierover een voorbeeld geven. In een van de case study locaties daar stelden lokale overheden subsidies beschikbaar voor het installeren van adaptatiemaatregelen tegen overstromingsschade. Helaas zie je vaak dat de gebieden die het grootste risico lopen, ook de plekken zijn waar huishoudens met lagere inkomens wonen. Het aanbieden van subsidies had daar niet het gewenste effect, omdat de inwoners ook met behulp van subsidies niet de financiële middelen hebben om de maatregelen te installeren.

Als ik een publicatie van jou zou willen lezen over dit onderwerp (communicatie rond klimaatadaptatie) - welk artikel sluit hier dan het beste bij aan?

De volgende artikelen zijn gepubliceerd in wetenschappelijke tijdschriften en zijn gratis (open access) beschikbaar:

- Snel, K. A. W., Witte, P. A., Hartmann, T., & Geertman, S. C. M. (2019). More than a one-size-fits-all approach—tailoring flood risk communication to plural residents’ perspectives. *Water International*, 44(5), 554–570. <https://doi.org/10.1080/02508060.2019.1663825>
- Snel, K. A. W., Witte, P. A., Hartmann, T., & Geertman, S. C. M. (2020). The shifting position of homeowners in flood resilience: From recipients to key-stakeholders. *WIREs Water*, e1451. <https://doi.org/10.1002/wat2.1451>

3 VRAGEN VOOR MARC

Schade door grondwater is niet gedekt. Daar kan de burger op eigen perceel vaak niks tot weinig mee doen. Waarom is dit onderscheid er?

Of (water)schade verzekerd is, ligt aan de verzekeraar en de oorzaak van de schade. Elke verzekeraar maakt daar zijn eigen keuze en risicoafweging om de premie betaalbaar te houden. In mijn presentatie wilde ik met dit voorbeeld vooral aantonen dat partijen moeten samenwerken zodat een oplossing voor één probleem niet een nieuw probleem creëert in een ander systeem.

Het lijkt een vreemde tegenstelling dat jullie als verzekeraar minder informatie hebben door digitalisering. Hoe komt dat? Het is toch een keus die jullie zelf maken? Kunnen jullie juist niet op basis van meer informatie gerichter op zoek naar oplossingen?

Wij maken deze keus omdat onze klanten dit willen. Niemand wil een waslijst aan vragen beantwoorden bij het hebben van een schade. Klanten willen namelijk snel geholpen worden via alle digitale media. (Aan de telefoon gaat dit gemakkelijker). We zijn dan ook op zoek hoe we deze data die we “missen” kunnen aanvullen door het zoeken naar andere bronnen zoals het inzetten van beeldherkenning om schadeoorzaken uit foto’s te kunnen halen. Maar ook dan blijft het moeilijk om het verschil tussen storm en waterschade goed te maken aangezien storm vaak samen gaat met hevige regen.

Is er een spanningsveld tussen solidariteit van premies enerzijds en de financiële prikkel/beloning anderzijds? En hoe gaan jullie daar mee om? Krijgen gevoelige gebieden een hogere premie of mensen die preventiemaatregelen treffen een lagere premie?

Solidariteit is inderdaad altijd een spanningsveld. Maar wil je hier op ingrijpen dan moet je wel een handelingsperspectief geven om het te kunnen oplossen. Soms zit er namelijk geen causaal verband tussen daar waar de schade zich voordoet en daar waar de oorzaak zich voordoet. Op het moment dat vanuit hoger gelegen gebieden regenwater naar één specifieke wijk stroomt moet je de mensen die daar wonen daar dan straffen voor iets waar ze geen grip op hebben? (Het handelingsperspectief ligt namelijk met name in de hogere en tussengelegen gebieden). We nemen daarom dan ook klimaatrisico’s op dit moment nog niet mee in onze risicocalculaties. Daar waar er een duidelijk oorzaak-gevolg zichtbaar is zou een prikkel misschien werken, maar meestal nemen deze mensen uit zichzelf al wel maatregelen omdat ze al eens waterschade hebben ondervonden.

4 VRAGEN VOOR JAAP

In België is de opslag van regenwater (door burgers) al heel normaal (en verplicht). Welke maatregelen hebben zij daar genomen om daartoe te komen? Zijn dat bijvoorbeeld wetten? Zouden die ook in Nederland mogelijk of nodig zijn?

Wat ik weet is dat de schaarste aan drinkwater groter is en dat dat een reden is geweest om de opslag en het gebruik van regenwater verplicht te stellen. In Nederland vragen drinkwaterbedrijven om in droge, warme perioden zuinig te zijn met water en geen tuinen te sproeien of auto's te wassen. Dit kan mensen motiveren om regenwater op te gaan slaan. Ik verwacht echter niet dat dit op heel grote schaal gaat gebeuren omdat drinkwater goedkoop is, het watertekort maar incidenteel optreedt, en er geen harde regelgeving is. Om iets te bereiken is meer nodig. Voorlichting, eventueel gekoppeld met financiële prikkels, kunnen leiden tot reductie van het drinkwatergebruik en het meer benutten van regenwater.